

SKRIFTLIGT SPÖRSMÅL 714/2000 rd

Betjäning på svenska vid förhandsröstningsställen i tvåspråkiga kommuner

Till riksdagens talman

När en finlandssvensk förhandsröstar på posten i tvåspråkiga kommuner har det hänt att personen inte får betjäning på sitt modersmål. I förordningen om allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet vid riksdagsvalet och Europaparlamentsvalet år 1999 (1074/1998) stipuleras t.ex. inget angående kunskapskrav i det andra inhemska språket av den av posten eller kommunen förordnade valförrättaren.

Hänvisande till det ovan anförda får jag i den ordning 27 § riksdagens arbetsordning föreskriver ställa följande spörsmål till behörig medlem av statsrådet:

Vad ämnar regeringen göra för att trygga den finlandssvenska medborgarens rätt att använda sitt modersmål vid förhandsröstning och

kommer förordningen för kommande val att ändras?

Helsingfors den 22 september 2000

Margareta Pietikäinen /sv

KIRJALLINEN KYSYMYS 714/2000 vp

Ruotsinkielinen palvelu kaksikielisten kuntien ennakkoäänestyspaikoilla

Eduskunnan puhemiehelle

Suomenruotsalaisen äänestäessä ennakkoon postissa kaksikielisessä kunnassa hän ei ole aina saanut palvelua äidinkielellään. Asetuksessa kotimaan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista vuoden 1999 eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa (1074/1998) ei esim. säädetä mitään postin tai kunnan määräämän vaalitoimitsijan toisen kotimaisen kielen osaamisvaatimuksista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän kunnioittavasti

valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen suomenruotsalaisen kansalaisen oikeuden käyttää äidinkieltään ennakkoäänestyksessä ja

muutetaanko asetusta tulevien vaalien osalta?

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2000

Margareta Pietikäinen /r

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Margareta Pietikäisen /r näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 714/2000 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen suomenruotsalaisen kansalaisen oikeuden käyttää äidinkieltään ennakoäänestyksessä ja

muutetaanko asetusta tulevien vaalien osalta?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Vaalilaissa (714/1998) säädetään, että ennakoäänestyspaikkoja ovat

1) asetuksella säädettävät kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat, joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi;

2) asetuksella säädettävät Suomen edustustot;

3) sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut kunnan keskusvaalilautakunnan määrittämät sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset;

4) suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla, kun ennakoäänestys kotimaan yleisissä ennakoäänestyspaikoissa toimitetaan.

Lisäksi ennakoäänestys voidaan vaalilaissa säädetyin edellytyksin järjestää myös äänestäjän kotona.

Seuraavissa kunnallisvaaleissa Manner-Suomessa kotimaan yleisiä ennakoäänestyspaikkoja, joissa ennakoäänestyksestä huolehtii Suomen Posti Oy, on 476, ja sellaisia, joissa ennak-

koäänestyksestä huolehtii kunta, on 182. Nämä ennakoäänestyspaikat säädettiin valtioneuvoston asetuksella 3.8.2000/709.

Vaalilain mukaan siitä, miten vaalitoimitsija määrätään kotimaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan, säädetään asetuksella. Edellä mainitulla asetuksella on säädetty, että Posti määrää vaalitoimitsijaksi omaan toimipaikkaansa ja kunta omaan toimipaikkaansa palveluksessaan olevan henkilön. Siitä, minkälainen suomen ja ruotsin kielen taito vaalitoimitsijalla tulee olla, ei vaalilain nojalla annettavalla asetuksella voida säätää. Kielilain 17 b §:ssä (17.3.1995/368) kuitenkin on säännös, jonka mukaan valtion liikelaitoksen ja palveluja tuottavan yhtiön, jossa valtiolla taikka yhdellä tai useammalla kaksikielisellä kunnalla taikka erikielisillä kunnilla on määräämisvalta, on palveltava yleisöä ja tiedotettava yleisölle suomeksi ja ruotsiksi, jollei se ole tarpeetonta tai yhtiön kannalta kokonaisuudessaan arvioituna kohtuutonta. Kuntalain (17.3.1995/365) 50 §:n mukaan valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset siitä, miten kunnassa annetaan palvelut samanlaisin perustein eri kieliryhmiin kuuluville asukkaille.

Äänestettäessä kaksikielisissä kunnissa kaikilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet käyttää äidinkieltään, suomea tai ruotsia. Tämän vuoksi oikeusministeriö on 25.9.2000 päivätyillä kirjeillään, vaikka ministeriöllä ei suoranaisesti olekaan toimivaltaa Suomen Posti Oy:n ja kuntien henkilöstön kielitaitovaatimusten suhteen, kiinnittänyt Postin ja kaksikielisten kuntien keskusvaalilautakuntien huomiota siihen, että näiden tulisi mahdollisuuksiensa mukaan varmistua siitä, että vaalitoimitsija omaa riittävän ruotsin ja suomen kielen taidon. Posti on ilmoituksensa

mukaan painottanut ennakoäänestysohjeistuksessaan ja muussa viestinnässään ruotsinkielisen palvelun tärkeyttä.

Oikeusministeriö tulee etenkin tulevia vaaleja ajatellen kiinnittämään erityisesti huomiota sii-

hen, että kaksikielisillä alueilla olevien ennakoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoilla on riittävä suomen ja ruotsin kielen taito.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Oikeusministeri Johannes Koskinen

Till riksdagens talman

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Margareta Pietikäinen /sv undertecknade skriftliga spörsmål SS 714/2000 rd:

Vad ämnar regeringen göra för att trygga den finlandssvenska medborgarens rätt att använda sitt modersmål vid förhandsröstning och

kommer förordningen för kommande val att ändras?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I vallagen (714/1998) föreskrivs att förhandsröstningsställen är

1) allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, bestämda genom förordning. I varje kommun skall finnas minst ett förhandsröstningsställe, om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar som bestäms genom förordning,

3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter inom socialvården som den kommunala centralvalnämnden bestämmer,

4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet.

Dessutom kan förhandsröstning under i vallagen angivna förutsättningar ordnas i väljarens hem.

I det kommande kommunalvalet kommer det i fasta Finland att finnas 476 allmänna förhandsröstningsställen där Posten Finland Ab svarar för förhandsröstningen och 182 förhandsröstnings-

ställen där kommunen är ansvarig. Dessa förhandsröstningsställen fastställdes genom statsrådets förordning 3.8.2000/709.

Om förordnandet av valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet bestäms enligt vallagen genom förordning. I den ovannämnda statsrådsförordningen föreskrivs att Posten Finland Ab förordnar en person i sin tjänst till valförrättare på sina verksamhetsställen och kommunen en person i kommunens tjänst till valförrättare på kommunala verksamhetsställen. Vilka kunskaper i finska och svenska valförrättarna skall ha kan inte bestämmas genom en förordning utfärdad med stöd av vallagen. I 17 b § språklagen (17.3.1995/368) ingår dock en bestämmelse om att statliga affärsverk och sådana tjänsteproducerande bolag där staten eller en eller flera tvåspråkiga kommuner eller kommuner med olika språk har bestämmanderätt skall betjäna och informera allmänheten på finska och svenska, om det inte är obehövligt eller som helhet bedömt oskäligt för bolaget. Enligt 50 § kommunlagen (17.3.1995/365) skall i en tvåspråkig kommuns förvaltningsstadga ingå behövliga bestämmelser om hur invånare som hör till olika språkgrupper skall få service på enahanda grunder i kommunen.

Alla som röstar i en tvåspråkig kommun skall ha lika möjlighet att använda sitt modersmål, finska eller svenska. Trots att justitieministeriet inte har någon direkt behörighet vad gäller kraven på språkkunskaper hos Posten Finland Ab:s och kommunernas personal, har justitieministeriet därför i ett brev av den 25 september 2000 påpekat för Posten och de tvåspråkiga kommunerna att de såvitt möjligt bör se till att valförrättarna har tillräckliga kunskaper i finska och svenska. Posten har enligt uppgift framhållit vikten av att

service ges på svenska i sina direktiv rörande förhandsröstningen och i sin övriga information.

Justitieministeriet kommer framför allt med tanke på framtida val att understryka betydelsen

av att valförrättarna på förhandsröstningsställen i tvåspråkiga områden har tillräckliga kunskaper i finska och svenska.

Helsingfors den 6 oktober 2000

Justitieminister Johannes Koskinen